

Cegela napredovati, zavzele so nemško-bolgarske čete neko postojanko severno od Monastirja. Monastir smo s tem opustili.

Prvi generalkvartirmožster
Ludendorff.

Avtstrijsko uradno poročilo od pondeljka.

K.-B. Dunaj, 20. novembra. Uradno se danes razglaša:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. Operacije proti Rumuniji potekajo po načrtu. Severno od Campolunga a bili so zopet ljuti napadi odbiti. — Fronta princa Leopolda. Ničesar pomembnega.

Italijansko in južno-vzhodno bojišče. Nobeni dogodki.

Namestnik generalštavnega šefa
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od pondeljka.

K.-B. Berlin, 20. novembra (W.-B.). Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestonaslednika Rupprechta. Angleški artiljerijski ogenj je bil včeraj v splošnem manjši; močan je bil le na obeh bregovih Ancre. Med Serre in Beaucourtom ter proti našim postojankam južno od Miraumont v večernih urah zapričeti napadi so se izgubeno izjavili. V boju z ročnimi granatami vrgla je naša infanterija Angleže iz zapadnega dela od Grandecourta. V protinapadih zadnjega tedna smo vjeli 22 oficirjev in 900 mož, zaplenili pa 34 strojnih pušk. Zopet je poskusil Francoz od severnega zapada sem vdreti v gozd St. Pierre-a-Vaast; bil je nazaj odbit, čeprav je močni ogenj s svežimi četami izvršeni napad pravil.

Vzhodno bojišče. Naše operacije proti rusko-rumunski fronti se po načrtu razvijajo. Severno-vzhodno od Campolunga opešali so v vsakodnevnih brezuspešnih napadih Rumuni svoje drugo v drugo razmetane čete.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. V Dobrudži in ob Donavi do pristana Oltina artiljerijski boji. — Makedonska fronta. Prijed v nove postojanke severno od Monastirja se je brez motenja nasprotnika izvršil. Nove nemške sile so došle. Ob Moglena-fronti bili so srbski sunki pri Rahovi in Tusinu od Bolgarov zavrnjeni.

Prvi generalkvartirmožster
Ludendorff.

Avtstrijsko uradno poročilo od torka.

K.-B. Dunaj, 21. novembra. Uradno se danes poroča:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. Na obeh straneh Schyla boreče se zvezne bojne sile podile so sovražnik. Nadalje se nazaj; bližajo se Craiovi. Vzhodno Alt-reke smo se utrdili na visocinah južno od Sanceli. Severno od Campolunga je sovražnik svoje napade nadaljeval; njegovi napori so bili zopet zamrznati. Pri armadi Koveš izvršili so v pokrajini Ludove nemški lovci uspešno poizvedovanje.

Italijansko bojišče. Protinapad v globokih vrstah na od naših čet zadnjih zavzete jarke južno od Biglie bil je zavrnjen.

Namestnik generalštavnega šefa
pl. Höfer, fml.

Craiova zavzeta.

K.-B. Dunaj, 21. novembra. Vrhovno poveljstvo armade naznanja uradno:

Craiova, glavni kraj zapadne Valahije, bil je danes dopoldne zavzet.

(Ta vest je velevažna! Kajti Craiova spada med najpomembnejše postojanke rumunskega sovražnika, ki se povsod pred našim orožjem umika. Op. uredništvo).

Nemško uradno poročilo od torka.

K.-B. Berlin, 21. novembra (W.-B.). Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Povsod le ugodni artiljerijski boji.

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. V pokrajini Ludove (grodni Karpati) so nemški lovci po načrtu izvršili neko patruljsko podjetje. Vjeli so 40 mož. Neki sunek Rusov v sosednem oddelku se je krvavo izjalovil. — Severno od Campolunga so nemške in avstro-ogrške čete tudi ponosni opetovane rumunske napade zavrnile. Ob Altu so bile Rumunom nekatere važne vasi in utrjene visočine v trdem boju odvzete. Naša infanterija stoji pred Craiovou, doseganjem sedežu vrhovnega poveljstva prve rumunske armade.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. Razven artiljerijskega ognja nobeni posebni dogodki. Constanza in Cernavoda bili ste obstreljevani. Naše letalno brodovje obmetalo je prometne naprave pri Bukaresti z bombami. — Makedonska fronta. Med jezerom Prespa in Cerno tipa nasprotnik s prednjimi četami na nemško-bolgarske postojanke. Srbski sunki na posameznih točkah fronte Moglena, pripravljeni z močnim ognjem, so se izjavili. V preplavljeni ravnini Strume boji s poizvedovalnimi oddelki.

Prvi generalkvartirmožster
Ludendorff.

Avtstrijsko uradno poročilo od srede.

K.-B. Dunaj, 22. novembra. Uradno se danes razglaša:

Vzhodno bojišče. Po kratkem boju smo zavzeli Craiovo. Na obeh straneh reke Alt umaknili so se Rumuni zopet nazaj. Severno od Campolunga ostali so vsi napori sovražnika, doseči uspehe z ljutimi napadi, zopet brezuspešni.

Italijansko in južno-vzhodno bojišče. Nespremenjeno.

Namestnik generalštavnega šefa
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od srede.

K.-B. Berlin, 22. novembra (W.-B.). Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Mali boji. Južno od kanala La Bassée vdrle so nemške patrule v angleške jarke, uničile obrambene naprave in pripeljale seboj 20 vjetih ter eno strojno puško. En napad Angležev pri Serre se je razbil v našem odporнем ognju.

Na ostalih bojiščih manjši boji.

Prvi generalkvartirmožster
Ludendorff.

Razstrelba v ruskem pristanu Archangelsk.

V ruskem pristanu Archangelsk se je zgodila velikanska razstrelba, ki je po ruskih poročilih samih ednakopomembna z načinom porazom. O razstrelbi poročajo listi sledeče posameznosti:

Najprej se je zgodila razstrelba na treh parnih z muncijo; takoj so stala velika skladišča na bregu v plamenih. Pozneje je ogenj prijet še nadaljnje štiri muncijskie parnice, ki so istotako v zrak zleteli. Teh 7 parnikov je imelo skupaj 27.000 ton vsebine. Izliv Dvine bil je nabasan s pravim gozdom parniških kosov. Posadke so hotele svoje ladje rešiti, kar se pa ni več posrečilo. Videlo se je redko sliko neredno bežajoče pomorske flotilje. Vsled ledene pristana je bilo veliko število parnikov poškodovanih. En mali angleški parnik se je potopil. Najmanje 50 ladij je bilo poškodovanih. Vsi poskusi gašenja so ostali brezuspešni. Število ubitih še ni dognano.

Uradno objavljeno število 700 mož se smatra za smešno malo. Pristaniške naprave so podobne razvalinam. Vse blago, ki se je med poletjem v skladiščih shranilo, je uničeno. Vrednost muncijev v skladiščih, razven zaloga parnih, se samo na 80 milijonov v rublov ceni. V skladiščih je zgorelo 20.000

bal pavoole. Fabrika gumija Tregolnik Probodnik ceni svojo škodo na 15 milijonov rublov. Ves park automobilev v Petersburg-Moskva je istotako uničen. Je postal mornariškega ministra v Archangelsk; govori se, da bode minister odstavljen. Vojni minister je označil razstrelbo za nevčji poraz Rusije od začetka vojne. Angleški poslanik je baje zahteval, da Anglia ruska pristanišča zasede, da sledljive posledice slabega ruskega zastrupljanja prepreči.

Izpred sodišča.

Navijanje cen.

Celje, 18. novembra. Trgovec Fran Pečnik v Celju je junija t. l. 50 dol. kil špeha, ki ga je bil kupil od trgovca Ravnicharja po 7 kron, za 10 kron pa je prodal. Pečnik se je pred sodnijo s tem negovarjal, da je bilo pri kupljenem špehu mnogo „kalla“ in je manjkalo 6 kil na teč. Ta zagovor pa je bil vsled izvedeniške izvedbe trgovske zbornice ovren. Pečnik je bil obsojen na denarno kazeno 200 kronov povratek troškov.

Liferant kruha.

Debreczin, 18. novembra. Matuščki pekovski možster Bernart Fischer se je vojni upravi kot liferant-kruha ponudil. Oddajal je pa tako slab kruh, da je nežej vojakov na njim zbolelo. Tukajšnja kraljevska sodnija odsodila ga je zaradi zločina pri interesu vojnega vodstva na 6 mesecev težke ječe in 2000 kron denarne globe. Poleg tega se mu je odtegnilo obrtnoprovino.

Tožba proti dr. Kramarju in tovaršem.

K.-B. Dunaj, 20. novembra. Kakor že poročano, bili so od c. k. deželnobrambene divizijske sodnije na Dunaju dr. Karl Kramar in dr. Karl Rasen zaradi zločina veleizdajstva po § 58 c. k. p. in zoper vojno silov države po § 327 v. k. p., nadalje tajnik časopisa „Narodni listy“ Vincenc Cervinko in zasebeni uradnik Jožef Zamazal zaradi zločina volunstva po § 321 v. k. p. na smrt obsojeni. — Proti tej odsodbi so zgoraj imenovani pri c. k. najvišji deželnobrambene sodniji ničnostno pritožbo vložili, ki jo je v nekaterih točkah že v tajni sej zavrnila. Sodnija je zdaj po osmednevni javni razpravi danes izrekla, da se ničnostni pritožbi tudi v pravnem delu sodbe ne ugodijo. Pri javni razglasitvi sodbe je najvišje deželnobrambene sodišče svoj izrek v obsežnih izjanjih natančno vtemeljilo. S tem je postala sodba prve instance pravomočna. Po razglasitvi sodbe se je sodišče potegnilo nazaj, da sklep po § 375 v. k. p. r. v nejavnih sejih o mnenju glede morda predležečih vzrokov za pomilosrešenje.

Huda leta od nekdaj.

Dunajski „Reichspost“, glavnemu glasilcu avstrijskih katoličanov, pišejo:

Kako malo pomanjkanje življenskih sredstev, koliko več pa brezmejna špokuča in povzročuje sedanje ogromne cene življenskih sredstev, nam kaže dopis iz Ogrske. Cenjeni dopisnik pravi:

Naravnost smešno je, „opravičenje o visokih cenah življenskih sredstev le poslušati. Leta 1864 bila je na Ogrskem grozovita suša. Jaz sem jo doživel. Kmetje so podali v najplodovitejših pokrajinalah dežele konje, vole in mlečno živilo ter teleta in svinje proč, samo, da ne bi morali gledati, kako živila od gladu poginjajo. Pri teh grozovitih razmerah, do katerih pa pomanjkanje zalog v sedanjem času ne sega, koštal je en funt govedine 22 krajcarjev, en funt telefine 18 krajcarjev, en „pint“ (1/10 litra) mleka 6 krajcarjev itd. — Leta 1875 je toča poleg žitne žetve večji del sadne žetve uničila. Isto tako ob koncu preteklega stoletja. Takrat je

golnik im škoda tako velika, da se je balo pred miličnem uradom vseh zavarovalnih družb. Ta končilov črtan se je preprečil edino vsled vladine poti. Čar. Vsa ta grozna škoda pa se je na trgu.

Archangel naičutila. Ena kila marelic je stala dinstavljenje p. 8 do 9 vinarjev, medtem ko se plača za najniši zanjo 2 K 40 vin! Ena jajce stane vjne sem. 22 vinarjev. V najdražjih časih preteklih, da naj v kolikor se pisek teh vrstic ve spominata se na, to je od leta 1860 bila bi se roštraženja tva, pod katerimi sedaj trpimo, hudo novala. Spominjam se grozne nadloge skobilic leta 1860; kobilice so takrat skrak v par minutah žetve velikih poseuničile. Potem je prišla povodenj l. 1862, enjena suša 1864, trihine, mraz, toča in leta 1866, obenem pa še za takratne ogromne vojne odškodnina. Vsiti znani pojavni pa so imeli na celju življenskih sredstev več prav naprej inatni vpliv. Omenimo še Bertsch, Grega poizkus s trsno usijo je skoraj v sloško kulturo Evropo uničil. Ko leta 1879 potem cena namiznega vina na krajcarjev za liter narastla, čutili so se kremarji nesrečne.

Iz naših spominov, ki obsegajo dobo 56, zamogli bi se mnogo navesti. Ali več kobilice, povodenj, toča, požari, suša, mraz in mraz zamore oderuštvo z živinskimi sredstvi. Pred 56 leti bil promet na Donavo navezan. Pokrajine, ki so ležale na tej prometni cesti, imelo so le zanje na kakšno železniško zvezo. Takratni "kraljevina" je kar mrgolel z železniških potov. Koncesioniranih je bilo malo, še manj jih je bilo v prometu. Vkljub temu je v vseh pokrajinah države vpljiv življenskih sredstev dolil, brez ozira na njih izvirni kraj, brez na izid žetve, povsod se jih je po zmeri cenah vedno ponujalo. Danes pa leži drugače: mi imamo vkljub izbornih sredstev, vkljub mnogo večjega in mnogih prebivalstva presegajočega izdejanja hranilnih sredstev v temeljeno pričevanje, da se približamo idealnemu stanju, katerem se je nahajalo mesto prisega leta 1797. Takrat se je plačalo tameno kosilo 500 frankov...

To idealno stanje pa bi vendar pri nas nepravilno doživel. Da se pa to zgodi, potem mora veljati: **Doli s špekulacijo in paramon vojne bede!**

Razno.

Cenjenim čitateljem! Vsled prežalostne smrti ljubljenega našega cesarja je bilo treba uporabiti v današnji številki več prostora, tako smo moralni mnogo drugzega, deloma tudi važnega gradiva za prihodnjo številko določiti. Pa tudi o pokojnemu cesarju samemu vemo v prihodnji številki še bolj natančno poročali.

Požari. Dne 16. t. m. popoldne izbruhnil pri posestnici Mariji Zaberl v Sv. Štefanu pri Celju ogenj, ki je hišo in dve gospodarski poslopji z zalogami krme uničil. gorel je tudi en vol, ena krava s teletom in tri svinje v vrednosti nad 8.000 K. Domino bili le otroci in ena starca ženka. Ko je posrednica domu, našla je le še pepel. Posrednica je vdova in ima tri sinove v vojni. Požar so baje otroci povzročili. — V gozdnu posrednico Frančiške Pišek pri Vrancem izbruhnil je pred kratkim ogenj, ki se razširil tudi na gozd sosed Johana Škof. Večji del gozdovja je vkljub napornemu delu gasilcev zgorelo. Uničeni gozdovi so obstajali iz starih, lepih dreves. Požar se je baje pri vseh neprevidnega ravnanja z užigalami zanetil.

Osleparjeni soprog. Posestnik Juri Zankl Lindhofu na Koroškem se nahaja od zateka vojne na bojišču. Ko je prišel pred kratkim domu na dopust, izvedel je, da mu njegova žena ni posebno zvesta ostala. Pri svoji hiši našel je vrata zaklenjena. Potrkal in žena mu je konečno odpela. Ali pri njej je našel nekega Franca Maier. Dejal mu

je, da se naj takoj iz hiše pobere. Ko Maier ni hitro ubogal, sunil ga je osleparjeni soprog z bajonetom v prsa; sunek je baje tudi pljuča ranil.

Čudna nesreča. 19-letna kočarjeva hčerka Marija Majcen v občini Ternovce je odrezala kos od neke žnore, ki jo je njen oče iz bojišča seboj prinesel, ter ga hotela za privezanje nogavice porabiti. Žnora pa se je pri temu razstrelila; deklinata je bila tako hudo ranjena, da je še isti večer umrla. Oče nesrečnice pravi, da je dobil žnoro od nekega tovariša in da ni vedel, da je razstreljiva.

Velik požar. V gospodarskem poslopu posestnika Jager v Sv. Marjeti na Koroškem izbruhnil je ogenj, ki je v kratkem času vpepel gospodarsko poslopje, 90 šobrov rži, 70 šobrov pšenice, 50 šobrov ovs, večjo množino ječmena, po 90 centov slame in mrve, en mlatilni stroj, en stroj za rezanje krme, 19 svinj, 12 ovc in vso rjivsko ter vozno gospodje. Le hišo in ostalo živino so zamogli po težkem delu rešiti. Jager ima škode za okroglo 40.000 kron, zavarovan je pa le za 2800 kron.

Pokvarjena mladina. 15-letnega Franca Urbanciča v Winkleru na Koroškem so orožniki zaprli, ker je izvršil pri posestnici Weizl tatinski vлом. Mladi uzmoči je hotel tudi svoje sestre k tatvini nagovarjati.

Slovenski ireditizem.

(2. nadaljevanje).

II.

Na vprašanje, zakaj se vse to ni dalo preprečiti, je odgovoriti: Ako nastopi državno pravdništvo, potem zamore številko lista, v kateri kaj tacega stoji, zapleniti in proti založniku, izdajatelju ter piscu članka kazensko postopanje uvesti. Zaplemba pa se ni še nikdar izkazala kot sposobno sredstvo in kazensko postopanje se vrši pred porotno sodnijo, vodi torej v pokrajino, kjer so se ireditistične misli že vkoreninile, lahko do oprostitve. Dokler v takih pokrajinah za take prestope ne obstoji izjemna postavodaja (cenzura časopisov pred izhajanjem, ustavitev sodnije v notranjem monarhiji, možnost, izreči občutljive denarne kazni in, ako te ne pomagajo, vstavljanje lista) moralni bodemo brez moči gledati to postopanje časopisov.

Drugi vzrok zato ležal je v skupnem toku avstrijske notranje politike. Časopisi so bili tudi glasila političnih strank ali gotovih politikov; s tem prihajamo na polje, ki se ga zamorem, brez da bi uganjali politiko, le dotakniti.

Dve merodajni politični stranki Slovencev bili ste liberalna ali radikalna stranka — v kateri je bila zmerna smer polagoma od radikalne izrinjena — in klerikalna vseslovenska stranka, — preje katoliško-narodna stranka, — ki je imela od volilne reforme ministerstva Beck sem politično vodstvo. Poleg teh dveh druge politične stranke niso prišle v poštev.

Glasilo liberalne stranke je bil, kakor že preje omenjeno, „Slov. narod“, glasilo klerikalne stranke pa „Slovenec“. Ve se torej dovolj, ako se spominja na neverjetne izgredne teh dveh listov („Straža“, „Slovenski Gospodar“, „Mir“ in drugi manjši listi so se vedno ponatiskali „Slovenčeve“ članke, katerim so mnogokrat še suroveje in brezobjektne komentarje dodevali. Opomba „Štajerčevega“ uredništva).

Pač se mora omeniti, da vživajo listi, tudi ako so glasila političnih strank, po navedi gotovo prostost, v kateri lahko svojo lastno politiko uganjajo; naravno, da izrabljajo to prostost večinoma v smeri pojstvenega radikalizma. Ako se pa pri temu, in to smo bili videli, že žene na državno izdajstvo in stranka svoj list še vedno ne prisili k zmernosti, potem se zamore le misliti, da tega ne smatra za zločin.

V resnicu mnogo vodilnih politikov ni drugače ravnalo, nego njih časopisi. Hribar, župan ljubljanski in vodja liberalne stranke, poslal je leta 1910, torej v času, ko je bila

politika Srbije in Črnomorske že davno le privara napada na Avstrijo, na kralj a Nikolaja vdanostni telegram k njegovemu kronanju in je čestital dve leti pozneje županu Belgradu k srbski zmagi na Kosovem polju z besedami, češ, da je (Hribar) srečen, da je veliki slovanski dan doživel, o katerem je v svoji mladosti sanjal.

(Naprej prihodnjie).

Obstessig (sadni jesih)

kupimo 477

ponudbe pismeno ali ustmeno v naši trgovini
Brüder Slawitsch, Pettau

Ponudba.

Zelim si v službo stopiti na večjo kmetijsko posestvo. Izvežban sem v živinoreji in v vsakem kmetijskem delu. Vojaščine prost. Ponudbe naj se določijo na **Vincenc Kolarč** pri g. Josef Domitar na **Mestnem Vruhu** štev. 63, pošta Ptuj.

476

Ni za uničiti!

so dobra, trajno lepo osta' a oča prista strka za gasprde in dame, model štef za bluze in prednike ter vso perilo in ikano blago iz staro renomirane hiše Miklauc. Bile ali lehkomešnost, kupiti drugod manjvredne štofe in platno, ki se zamore pri Miklancu tako debro in mnoga ceneje kupiti. Pišite karto, ako potrebujete štofe, perilo, gotove obleke, krla itd.

Ilustrirani cenik brez stroškov.

Sukno, blago, ševijot, kamgarn, loden.

Jako trpežni, za leta neuobičajeni

vražji cajg

za moške in deške hlače (delavske hlače).

Tudi gotove, jako cene, dobro zmeri, ene

obleke za gospode in deške hlače, zimske suknje, vremenski piščaci

Plašči za dame in dekleta,

krla, jakne, bluze, predpasniki.

Perilo za moške, ženske in otroke.

Jäger-perilo, telovniki, nogavice, rokavice, otoške obleke, krstne garniture.

Opreme za neveste

v najednostavniji do najfiniji izpeljavi.

Krščanska renomirana svetovna razposiljalna hiša

R. Miklauc, Ljubljana št. 357.

Tudi en-gros-dobavatejz za kraješke moistre ali šivilje in konfekcijske trgovine, ki hočejo dobro blago poceni kupiti.

Svetovno znana

po dobrem,

cenem blagu.

Ustanovljena 1869

4 fili alike, 16 sklad

diš in delavnic.

393

Kava

50%
ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišeča, izdatna in štedljiva, 5 kg vreča za poskušnjo s potrebnim sladkorjem vred le K 26—. Po povzetju posilja A. Schapira izvoz kave Galanta 490, Ogrsko.

Les pravega kostanja

in gozd pravega kostanja se kupi.

Alex. Rosenberg, Gradec

Annenstraße 22.

471

Armadne ure na napestnik

natančno regul. in repasirane, nikel ali jeklo K 12, 16, 20. Z radij-svetilnikom K 16, 20, 24. V srebru K 18, 24, 28. Z radij-svetilnikom K 30, 36. Srebrna ura na napestnik K 30, 36, 40. 3 leta garancije. Razpošilja po povzetju, izmenjava dovoljena ali denar nazaj. **Pravafabrika ur Hanns Konrad, c. in k. dvorni lifierar, Brux št. 1503 (Češko).** Glavni cenik zastonj in poštne prosto.